

PAN o fałszowaniu badań naukowych

19 grudnia 2012

Fabrykowanie i fałszowanie wyników badań oraz plagiatowanie rażąco naruszają podstawowe zasady uprawiania nauki, które określa „Kodeks etyki pracownika naukowego”. W grudniu dokument uchwaliło Zgromadzenie Ogólne Polskiej Akademii Nauk.

„Podstawowe, uniwersalne zasady i wartości etyczne, na których opiera się integralność i wiarygodność nauki odnoszą się do przedstawicieli wszystkich bez wyjątku, dyscyplin naukowych” – czytamy w „Kodeksie”.

Do uniwersalnych zasad opisanych w „Kodeksie” należą: sumienność w prezentowaniu celów i intencji prowadzonych badań, krytycyzm wobec własnych rezultatów, opieranie interpretacji i wniosków wyłącznie na faktach, bezstronność w podejściu do badanego problemu, niezależność od zewnętrznych wpływów na prowadzenie badań.

Naukowcy powinni być również otwarci w dyskusjach na temat własnych badań. Powinna cechować ich: odpowiedzialność wobec środowiska czy dóbr kultury; rzetelność, która przejawia się m.in. właściwym podawaniem źródeł; odwaga w sprzeciwianiu się poglądom sprzecznym z wiedzą naukową.

Jak czytamy w „Kodeksie”, zasad tych powinny przestrzegać naukowcy i instytucje prowadzące badania, a także finansujące badania i zajmujące się organizacją życia naukowego.

„Do najpoważniejszych przewinień, szczególnie godzących w etos badań naukowych, należą fabrykowanie i fałszowanie wyników badań, które stanowią rażące naruszenie podstawowych zasad uprawiania nauki, a także plagiatowanie, będące niedopuszczalną formą przewinienia przeciwko innym badaczom” – czytamy w dokumencie.

Fabrykowaniem autorzy „Kodeksu” określają zmyślanie wyników badań i przedstawianie ich jako prawdziwych. Fałszowanie to zmienianie lub pomijanie niewygodnych danych. Z kolei plagiatowanie polega na przywłaszczaniu cudzych idei, wyników badań lub słów bez poprawnego podanie źródła, co stanowi naruszenie praw własności intelektualnej.

„Do szczególnie rażących naruszeń rzetelności należy wystawienie fałszywej recenzji rozpraw doktorskich, habilitacyjnych, wniosków o tytuły profesorskie i wszelkich wniosków o zatrudnienie w instytucjach naukowych, a także projektów badawczych oraz uchylenie się od wyrażenia opinii lub jej odmowa, w przypadku gdy ocena, zdaniem opiniującego, powinna być negatywna” – napisano w „Kodeksie”.

Zgodnie z zasadami przedstawionymi w dokumencie popełnienie tych przewinień, może przyczynić się do dyskwalifikacji ich sprawcy jako naukowca. Zarzut wobec uczonego łamiącego zasady etyki można zgłaszać do Komisji spraw etyki w nauce. Ewentualne postępowanie dyscyplinarne może zostać poprowadzone na podstawie ustaw o Polskiej Akademii Nauk, Prawo o szkolnictwie wyższymi o instytutach badawczych.

Źródło: [PAP – Nauka w Polsce](#)